

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 9

Lýsingarprísir fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Miðvikudagin 21. februar 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

25. árg.

Nú mistu fiskimenninir minstulønina, 700 kr.

Skiparararnir og trolaraeigararnir stóðu fastir í løntrætuni. Javnaðarflokkurin, sjálfstýrisflokkurin og tjóðveldisflokkurin lögdu so fram fyrispurning á tingborð til landsstýrið, hví stýrið lat standa til og einki gjordi.

Landsstýrið so státt krevst at leggja fram uppskot til at taka ta sokallaðu Hákunarlógina av og lata mögulega trætu avgera við tvungnum gerðardómi.

Og afturhaldssamgongan var samd um at samtykkja tvungnan gerðadóm! Og tjóðveldismenn við teimum.

Harafturat kom samgongan lúrandi uppí við einum uppskoti um at avtaka lógina um feskfiskasáttmálan fyri dekkarar, kyndarar og kokkar.

Henda lógin gav sum kunnugt fiskimonnum tryggjan fyri at fáa 700 kr. í minstuløn fyri túrin, uttan mun til, hvat ið túrarnir framanundan ella aftaná góvu.

Fiskimannafeløgin hava mótmælt avtöku av hesi lóg.

Javnaðarmenn bardust sjálvandi av heitum huga ímóti afturhaldsins uppskoti um avtöku av hesi lógini. Sjálfstýrismenn styðjaðu javnaðarmenn á tingi og í nevnd. Og her aftraðu tjóðveldismenn seg kortini við at fylgja samgonguni.

Men einki bætti.

Fiskimenninir megu niður í hýru, ella megu skipini liggja sogdu Thorstein Petersen, Martin Holm, Jens Kristian Olsen, A Sørensen og alt harkarlíðið, ið talaði fyri afturhaldssamgonguni.

Hetta siga teir, hóast teir vita, hvussu lítil inntøkan var hjá fiskimonnum seinasta ár.

Neyðar fiskimenn, sum valborðið seinast hava givið hesum biksvarða afturhaldi høvi til at kvørkra fiskimannastatlin soleiðis sum hendi henda dag á tingi.

Jeriko múrar skulu rapla fyri rættvísislúðrum...

Hvussu hart stóð ikki stríðið um javnaðarmannauppskotini um við lóg at verja fiskimannin ímóti at missa sín so súrt vunna arbeiðsinntöku á sjónum.

Javnaðarflokkurin setti fram uppskot til lóg um, at útgerðarmaðurin undir ongum umstøðum skuldi kunna seta fiskimannsins part í veð fyri lán.

Men teir báðir afturhaldsflokkarnir, sambandið og fólkaflokkurin við Thorstein Petersen og Kristjan Djurhuusi á odda feldu uppskotið.

Thorstein Petersen tók enná sít glitrandi halapróg fram og læt juraljós sít lýsa yvir fylgisneytar sínar og Kristjans og vískaðu monnum, at tað var ómöguligt at gera nakra lóg um veð í veidu, uttan lángevarin fekk alla veiðina.

So var tann byttan stoytt.

Men javnaðarmenn góvust ikki. Spurningurin var hjá veljarum — og Thorstein misti langt inn í 2000. Og Kristjan hevði aldri komið í aftur á tingi, um ikki hann var í einum „ongum flokki“, har hann kundi seta seg sjálfan á odda og fáa listaatkvøðurnar.

Gingir saman í deyðsótanum hildu Thorsteins og Kristjans — Jóhann tykist ikki at rina við longur — seg einaferð enn kunna fella sama rættvísa kravið. Teir so gjördu.

Men vóru tjóðveldismenn og sjálfstýrismenn eisini vorðnir harðir í mótmælunum.

Og lúðrablastur javnaðarmanna

fór at virka eitt sindur.

Útvarpað av „Dimma“ og „Dagblaðshjúnunum“ (— tað ljá! men rivni ikki av látri! —) leggur nú ein dagin landsstýrið fram lógaruppskot um, at ein partur av fiskimannsins parti — 20 pst. — ikki skal kunna setast í veð av reiðaranum, tá ið veiðan er komin á land.

Thorsten Petersen, hvar er nú halaprógvsjurain?

Hol brast á, hin gamli. Men vit gevast ikki.

Fiskimaðurin skal ikki sita við skerdum luti. Hann eigur meiri enn 25 pst. — og hann skal hava sít, ver visur í tí!

Til Kristjans og Thorstens menn, ið feldu javnaðarmanna uppskotið um, at allar avrokningar skuldu ganga ígjøgnum annað fiskimannafelagið, og at útgerðarmaðurin ongantíð skuldi fáa hendur á fiskimannsins pening, tit skulu í sama tronga sum nú noyðast annaðhvørt at atkvøða fyri hesum uppskoti ella sjálvir seta tað fram sum nú við veðrættarlógini.

Og tað sama skal verða tilfelli við umskipanini av fiskasöluni og øllum teimum lógaruppskotum javnaðarmanna, sum tit hava felt, felt og felt.

So verður mannaongdin í 4 ár — men tá er søga tykkara úti.

Prestajørðin — og hin ringa samvitskan.

Ja, latum okkum nú gera upp í búnaðarmálum.

J. P. Davidsen stendur seg, óttast ikki, Dagblaðið.

Tað var hann og Hans sum fingi Hóvdarhagan lagdan til Skopunarbygd.

Hann var »innhabilur« í prestajørðini á Sandi. Hevði hvørki lut ella deild í býtinum har.

Men tað er logið uppá hann.

Hann var ímóti býtinum av prestajørðini í Rituvik. Tað greittur ikki. Eg veit tað. Hvussu Kristjan hevur protukolerað, veit eg ikki. Kann vera, at Jóan Petur ikki hevur gitt at protokolera stóðu sínar. Tað er skeivt sjálvandi. Men eg skilji hann. Eitt konstanst minnitalprotokolat kann virka troyttandi. Ja, láturligt. Men okkara menn skulu kortini gera tað.

Mitens varð valdur av Jóanesarmonnum fyrst — tað greittur ikki.

Og fólkaflokksmenn orka vist væl at ognar sær hann, nú teir hava givið seg allar og heilar upp til sambandið og banna uppá at tuga við øllum sinum gamla fólkaflokkska náttúra lótskróli.

Ja, latum okkum nú gera upp, sambandsmenn, annaðhvørt tit eru Kristjans ella Tórsteins menn.

Nú ongar lótir meiri.

Skopuningur.

Tíðindi.

Sáttmálasamráðingarnar byrjaðu týsdagin.

Linufiskiskapurin kring Føroyar hevur verið ófóru.

Træta er millum Vág og Tvøroyri um ravmagnsspurningin.

Vág hevur brotið av streyming til Tvøroyri um dagin.

Hetta er sáttmálabrot — og nú stendur á sakargekki. Men vónandi fínt ein semja.

Vegannevnd tingsins hevði boð eftir sóknarstýrismonnum norðan fjarða har ið oyggjavegir eru í umbúna at gera. Men sóknarstýrii í Suðuroy hevur nokk vegannevndarformaður tingsins gloymt.

Allar Føroyar duga á Hvalbingar eftir kóli. Men teir eru eisini dúgligir og høgga í túsandatali til útflutnings Nakað verður høgt á Tvøroyri.

Drelnes. Í øllum ódnarveðrinum lá Drelnes sum ein blika.

Í havnarhylinum, Tvøroyra megin

kann ein heilur floti liggja sum á einari tjørn.

Nú kongur Tvøroyrar motorravmagnsverkið uppá stás. Kann samdögursdrift árið íkring framleiða 3 millión kw. Vág hevur vatn til 1,7 mill. Við samkoyslu eru so státt 4 mill. kw tryggjað bygdunum. Hovs vøtn kunnu geva 6 mill. kw. Fámjins vatnorka 2 mill. kw, íalt möguleiki fyri 12 mill. kw til Suðuroynna.

Harður orða-dráttur á tingi.

(Brot úr orðaskiftinum).

Sum tjóvar á nátt sníktu fólkaflokks- og sambandsmenn við Frederik Bláhamar, Martin Holm og Jens Kristian Olsen á odda inn í avtökuna av Hákunarlógini eisini at avtaka lógina um feskfiskasáttmálar, ið tryggjar fiskimanninum 700 kr. fyri túrin uttan mun til, um ein ella fleiri feskfiskatúrur framanundan hava givið meiri.

Bláhamar: Greiddi frá trolarskiparadeiluni við trolaraeigararnar og segði frá, at sambandsmenn og fólkaflokksmenn settu fram uppskot um ikki bara at avtaka lógina, at eingin skipari skuldi hava meiri enn 4 partar, men eisini lógina um feskfiskasáttmálan.

Sambands- og fólkaflokkurin vildu hava og settu uppskot um tvungnan gerðadóm, um trolarskipararnir og trolaraeigararnir ikki komu ásamt.

Danbjörg og S. P. Zachariassen greiddu sum nevndarlimir frá javnaðar- og sjálfstýrisflokksins stóðu. Flokkarnir vilja ikki ganga við til tvungnan gerðadóm. Tað var heldur ikki neyðugt, tí skipararnir og trolaraeigararnir høvdu skriftliga sagt, at teir vildu geva seg undir gerðadóm, um semja ikki kundi koma í lag. S. P. Zachariassen segði kortini, at hann persónliga vildi greiða atkvøðu fyri tvungnum gerðadómi í trolaramálinum um minniluta uppskotið fall. Men bæði javnaðarmenn og sjálfstýrismenn mótmæltu, at feskfiskalógin, ið tryggjar fiskimonnum tær 700 krónurnar og reiðarunum ein rakstrargrunn at rinda av tá ið túrurin ikki gav fiskimonnum henda pening.

P. M. Dam helt, at nú var umskift í holuni.

Hann mintist, tá ið lógin um feskfiskasáttmálar og rakstrargrunnin varð samtykt, hvussu amokk-illur Thorstein Petersen var. Men tá bardust sambandsmenn við javnaðarmenn — Thorstein tapti í royndini at trýsta fiskimannalónirnar.

Nú eta sambandsmenn alt tað góða í seg aftur. Ganga saman við Thorstein Petersen og fólkaflokksmonnum at avtaka hesa fyri fiskimannin verjandi feskfiskalóg. Teir ganga við fólkaflokksmonnum at seta tvungnan gerðadóm aftur í gildi, og er tvungin gerðadómur fyrst settur í gildi fyri skiparar og trolaraeigarar, vil hetta svarta afturhaldið, ið hevur rottað seg saman móti fiskimonnum, skjótt koma við uppskoti um tvungnan gerðadóm í trætu millum